

Sundhedsfremme i velfærdssamfundet – omsorg OG magtudøvelse?

Lene Tegllhus Kauffmann
Antropolog, Ph.D studerende,
Institut for Uddannelse og Pædagogik
Aarhus Universitet

Omsorg OG magtudøvelse?

Spændingsfelter i relation til dette:

Privat – offentlig

Fremme – regulere

Selvforhold – adfærdsregulering

Omsorgsmagt – biomagt

Ekspertise – evidens

Sundhedsfremme som politisk strategi og dilemma ...

- Samfundet skaber rammen om en **offentlig organisering af livsprocessen** og kræver af dets borgere at de opfører sig som en stor familie, der deler holdning og interesse.
- – Jf. Arendt: ”alle moderne fællesskaber er centreret omkring den eneste form for aktivitet, der er nødvendig for livets opretholdelse”
- Arbejde – sundhed: indikatorer på den offentlige organisering af livsprocessen

Sundhedsfremme som politisk strategi og dilemma fortsat...

- Sundhedsbudskaber og sundhedsfremmende aktiviteter pålægger individet at forholde sig til sin egen sundhed, ikke bare når sygdom optræder men i sit daglige liv.
- **det politiske dilemma:** sundhedsfremme som et felt hvor individualiserende og totaliserende procedurer konvergerer netop i omsorgen og magtudøvelsen – og opløser, eller i hvert fald slører, grænsen mellem det offentlige og det private
- dilemmaet finder sin 'raison d'être' i specifikke konstruktioner af **sundhed, medborgerskab** og **rationalitet**

Sundhedsfremme som politisk strategi og dilemma i praksis

- Sundhedsfremme som et **landskab**, hvor magtudøvelse udspiller sig i **relationer** mellem reflekterende individer i deres forsøg på at skabe mening og sammenhæng
- Disse relationer og det liv der udspiller sig i landskabet kan anskues i lyset af begrebet '**policy world**' hvor: "actors and agents, concepts and technologies interact in different sites, creating or consolidating new rationalities of governance and regimes og knowledge and power" (Shore & Wright 2011: 2)
- betydninger etableres og reproduceres gennem narrative fremstillinger af '**det gode menneske**' i '**det gode velfærdssamfund**' og '**sikker viden**'

'Sikker viden'

- 'Hvor er det rart at der endelig kommer noget evidens for disse (sundhedsfremmende) metoder, så der kan komme politisk opbakning til at prioritere de fornødne ressourcer' (leder i sjællandsk forebyggelseskontor, 2009)

Sikker viden

– evidensens fortræffeligheder

- 'What works' retorikken:
 - "Evidenstankegangen passer godt til de udfordringer det offentlige står overfor"
 - "Evidenstankegangen kan blive et markant kvalitetsløft"

(Mandag Morgen 2006: 10)

Men hvad er evidensen egentlig et svar på?

Sikker viden – evidens

- Pålidelig viden - fra RCT til kontekstuel evidens; hvad virker – hvordan, for hvem og under hvilke omstændigheder
- Bedre grundlag for prioritering(?)
- Større sikkerhed i forhold til at begå fejl i interventioner(?)

Evidensbaseret betyder Rationel

Sikker viden – evidensens rationalitet 1

- Evidens som grundlaget for forandringer og forbedringer, som kommer til at fremstå som rationelle og uimodsigelige
- Narrative fremstillinger af evidens som sikker viden: sundhedsstyrelsens publikationer, videnskabelige debatter, praktiske beslutningsprocesser, - og i situationer hvor argumentet er vigtigere end indholdet!
- Evidens betyder at 'det virker' – men også at interventionen gøres til et 'objekt' ligesom også dem der intervenseres overfor gøres til 'objekter'

Sikker viden – evidensens rationalitet 2

- Når nogen vil skabe bestemte ændringer til gavn for individet såvel som for samfundet, så bliver omsorg og magtudøvelse aspekter af en social teknologi - forstået som en praksis der indebærer både redskaber eller metoder og deres værdigrundlag såvel som de sociale relationer som indgår i den socialteknologiske praksis. **Bestemte løsningsmodeller er således med til at konstituere problemet.**
- Der udstikkes, før interventionen overhovedet foregår, en retning for sundhedsfremme, der indebærer bestemte typer af mål, hvis fremmeste kvalitet er at de kan måles og vejes eller på anden 'sikker' måde dokumenteres.

konklusion

Ved på en gang at definere, hvad der er sundhed og hvordan det skal praktiseres, udspiller magten sig som et dilemma, der konstitueres i spændingsfeltet mellem privat – offentlig, fremme – regulere, selvforhold – adfærdsregulering, omsorgsmagt – biomagt og ekspertise – evidens

Det at der ikke findes en kritisk tilgang der ganske simpelt siger nej til evidensen og for alvor udfordrer dens rationalitet viser at der er tale om 'videnstotalitarisme'!